

รูปแบบการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล ของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

Guidance Management System Model for Strengthening Digital Citizenship in Schools under Bangkok Metropolitan Control

ทิยาวรรณ สุวานิช (Tiawan Suwanicho)¹ นฤมล พระใหญ่ (Narumon Prayai)²

Received: March 4, 2020

Revised: June 11, 2020

Accepted: October 24, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 317 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 317 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 634 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหารการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็น

พลเมืองดิจิทัล มี 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน (Planning) ประกอบด้วย การประสานความร่วมมือ กำหนดเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดงบประมาณและระยะเวลา ด้านการจัดองค์การ (Organizing) ประกอบด้วย การกำหนดผู้รับผิดชอบ ด้านการนำ (Leading) ประกอบด้วย การสื่อสาร การให้คำปรึกษาแนะนำ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การอำนวยความสะดวก และด้านการกำกับดูแล (Monitoring) ประกอบด้วย การดำเนินงานตามแผน การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผล การรายงานผล และการสรุปผลการดำเนินงาน ส่วนที่ 2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ควรสร้างเสริมให้กับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการปกป้องและความปลอดภัย และด้านตนเอง และพบว่ารูปแบบการบริหารจัดการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่สร้างขึ้นมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.21) และมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.11)

คำสำคัญ: การบริหารการจัดการจัดกิจกรรมแนะแนว, ความเป็นพลเมืองดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were to create a guidance management system model for strengthening Digital Citizenship in schools under

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Ph.D. Student, North Bangkok University

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Advisor, North Bangkok University

Bangkok Metropolitan Control and to study level of possibility and level of suitability of the model. The management of a guidance activity to strengthen Digital Citizenship in schools under Bangkok Metropolitan Control has used 634 people as a sample group selected from school administrators and guidance teachers under Bangkok Metropolitan Control using Multi-stage Random Sampling with the size of the school as a sampling unit. Data were collected from questionnaires and semi-structured interview. Statistical tools used for analyzing data are percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The result has shown that the administration model of guidance activities for enhancing digital citizenship of students in schools under Bangkok Metropolitan consists of 2 main parts. The first part is the administrative management of guidance activities to enhance digital citizenship, which comprises of 4 aspects: Planning, Organizing, Leading, and Monitoring. The planning aspect incorporates collaboration, defining targets, setting operating guidelines, and also budgeting and timing. The organizing aspect is about defining a responsible person. The Leading aspect consists of communication, guidance, encouragement, and facilitation. Lastly, the Monitoring aspect includes plan's implementation, appointment of the follow-up committee, report progression, and summary of operation results. The second part of the result illustrates 3 characteristics of digital citizenship that should be adopted in schools under the Bangkok Metropolitan Administration, which are the relationship with others, the protection and safety, and the self. In sum, the guidance management system model for strengthening Digital Citizenship in Schools under Bangkok Metropolitan Control has achieved a high level of possibility ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.21), and the highest level of suitability. ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.11)

Keywords: Management of guidance activity, Digital Citizenship

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลได้หลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริงและเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการผลิต การค้า การบริการ และกระบวนการทางสังคม รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปอย่างสิ้นเชิง (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559, หน้า 1) สภาพสังคมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง จากการสำรวจและรายงานสถานการณ์เด็กไทยกับภัยออนไลน์ พบว่า มีสถานการณ์วิกฤตภัยออนไลน์ต่อเด็กและเยาวชนที่หน่วยงานรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรสร้างมาตรการระวังป้องกันภัยและรับมือ เช่น ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหาการครอบครองสื่อโดยที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ การพนันออนไลน์ การกลั่นแกล้งรังแกออนไลน์ และการตกเป็นเหยื่อคุกคามทางเพศออนไลน์ การถูกล่อลวงและล่อออกไปพบคนแปลกหน้าจากสื่อสังคมออนไลน์ (สำนักข่าวอิศรา, 2562, หน้า 1)

กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา โดยมีสำนักการศึกษาทำหน้าที่ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 437 โรงเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2561, หน้า 10) สภาพสังคมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเด็กเหล่านี้เติบโตมาในยุคดิจิทัลเป็นผู้ใช้งานสื่อดิจิทัลและสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้ใช้งานมีความหลากหลายทั้งทางด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา และวัฒนธรรม หากเด็กเหล่านี้รู้ไม่เท่าทันสื่อเหล่านี้อาจนำมาซึ่งความเสี่ยงต่าง ๆ เป็นอย่างมาก (สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน, 2562, ออนไลน์) การเสริมสร้างทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจึงมีความสำคัญและจำเป็น สถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงนี้ได้

อย่างเหมาะสม (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2558) และหากสถานศึกษามีการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวที่ดีจะเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนได้ เนื่องจากกิจกรรมแนะแนวเป็นการสร้างคนให้รู้จักคุณค่าในตนเอง สร้างงานให้คนรู้จักความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพของตน รู้ข้อมูลอาชีพ สร้างชาติให้คนมีวิธืหาความรู้ทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม เอื้ออาทรสมานฉันท์ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม คุณลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบัน มาลินี จุฑาปะมา (2552, หน้า 12) ทั้งนี้จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ พบว่า พีระ จิโรโสภณ (2559, หน้า 94-98) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้เท่าทันการสื่อสารยุคดิจิทัลกับบทบาทในการกำหนดแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า ประชากรร้อยละ 96.19 หรือเกือบทั้งหมดมีสมาร์ตโฟนใช้เป็นของตนเองรวมทั้งมีคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและโน้ตบุ๊กมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีพฤติกรรมเปิดรับสื่อเว็บไซต์ก่อนข้างบ่อย เศกสรร สกนธวัฒน์ (2560, หน้า 262-270) ศึกษากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล มี 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) ปรับปรุงการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีการใช้งานดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและปลอดภัย 2) เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนในการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล 3) ยกระดับการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเคารพต่อตนเองและผู้อื่นในโลกดิจิทัล นอกจากนี้ (Sabella et al., 2010, p. 609-617). ได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความสามารถในการรับรู้ถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการแนะแนวจากการศึกษา พบว่า ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางด้านการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) และมาตรฐานทางจริยธรรม (Ethical Standards) ถูกจัดอันดับอยู่ในระดับสำคัญที่สุด จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่าการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลในยุคปัจจุบันมีความสำคัญมาก อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่า การ

แนะแนวของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครยังไม่มีรูปแบบในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 437 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 คน รวมประชากร 874 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 317 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวของโรงเรียนในสังกัด จำนวน 317 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 634 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยมีขนาดโรงเรียนเป็นชั้นและโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

ในการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถ และมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสร้างรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนว ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.1 ยกร่างรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ผลการวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

3.2 ตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ

และ/หรือมีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนที่ 4 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการทดลองใช้รูปแบบฯ ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ขนาดละ 1 โรงเรียน โดยทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนละ 1 ห้องเรียนเป็นเวลา 10 สัปดาห์แล้วทำการประเมินความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กับผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานแนะแนว จำนวน 317 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 634 คน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือโดยใช้แบบประเมิน

ขั้นตอนในการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษา และวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียน และหลักการบริหารจัดการเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. ยกร่างแบบสอบถามและนำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาที่ทำการวิจัย รวมทั้งความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน พิจารณาความสอดคล้องและความครอบคลุมของข้อคำถามกับความมุ่งหมายของการวิจัย นิยามศัพท์

ความเหมาะสมด้านภาษา หาค่า IOC (Index of item objective congruence) พบว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1

6. พิจารณาปรับข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และพัฒนารูปแบบของเครื่องมือเพื่อให้เหมาะสมในการใช้ และสะดวกในการตอบ นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient method) ของ Cronbach (1970, p.161) ได้ค่าความเที่ยงตรง (Reliability) เท่ากับ .958 ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. ศึกษาสภาพ สัมภาษณ์ และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมหานครสรุปองค์ประกอบของรูปแบบ และร่างรูปแบบ

8. นำร่างรูปแบบเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อความถูกต้องที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ทำการวิจัย รวมทั้งความถูกต้อง และความเหมาะสมของภาษา ผู้วิจัยได้แก้ไข ปรับปรุงรูปแบบจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

9. สร้างรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมหานครให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบ

10. พิจารณาปรับร่างรูปแบบจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และพัฒนาองค์ประกอบรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมในการใช้ นำรูปแบบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอให้ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือจัดส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง และส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผู้วิจัยประสานติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์หรือเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อด้วยตนเอง

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยกำหนดคำถามที่ครอบคลุมสอดคล้องกับเนื้อหาที่ทำการวิจัย

2.4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยการฟังเทปบันทึกเสียงซ้ำอีกครั้ง เพื่อทำการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วนเพื่อนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบประเมิน

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอให้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ

3.2 ผู้วิจัยประสานติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมิน พร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อด้วยตนเอง

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยคำนวณค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม ปลายเปิด และจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) โดยเป็นการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่ หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จากสูตรต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 122)

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า 103) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมของการนำรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านการประเมิน

4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ได้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหารการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planning) ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน การกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียนไว้อย่างชัดเจนในแผนพัฒนาการศึกษา และทุกฝ่ายรับรู้ตรงกัน การพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะหลักสูตรแนะแนวที่มีการบูรณาการสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดิจิทัลตามความเหมาะสมกับแต่ละระดับชั้น โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นปฐมวัยถึงมัธยมศึกษา จัดสรรงบประมาณ จัดหาสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน เช่น ติดตั้งอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง จัดหาคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จัดหา SMART T.V. ให้ห้องเรียนสำหรับเป็นสื่อในการสอน อนุญาตให้นักเรียนนำโทรศัพท์มือถือมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน โดยมีครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา กำหนดมาตรการดูแลการใช้ให้ถูกต้อง จัดสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับความ

เป็นพลเมืองพลเมืองดิจิทัล เช่น การจัดตั้งกลุ่มไลน์ การให้นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกของ Facebook ของโรงเรียน และประสานกับผู้ปกครอง เพื่อให้ความรู้และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน

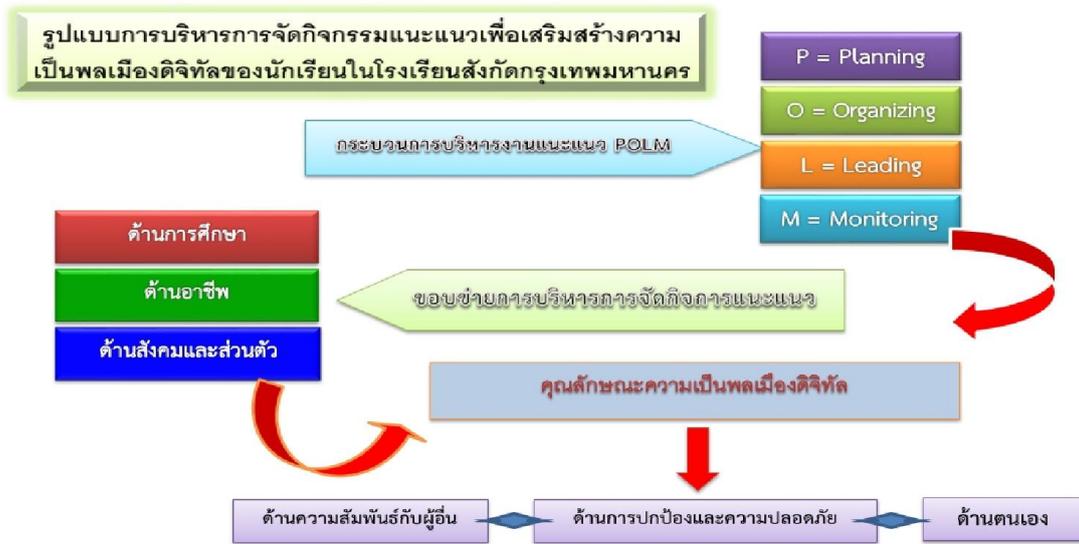
2. การจัดองค์การ (Organizing) ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้เหมาะสม มีครูแนะแนวและครูที่มีความรู้ สนใจในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมเป็นคณะกรรมการ มอบหมายครูที่มีความรู้ความสามารถจัดทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน เช่น โครงการรู้เท่าทันโลกออนไลน์ โครงการตลาดนัดออนไลน์ โครงการเรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยี ผู้บริหารจัดให้มีการดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา โดยกำหนดสาระการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลใน 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านการปกป้องความปลอดภัย และด้านตนเอง พัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน โดยเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้แก่ครู ผู้บริหารมอบหมายงานให้ครูประจำชั้นร่วมรับผิดชอบ โดยมีครูแนะแนวช่วยสนับสนุนให้คำแนะนำ และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้และประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน ผู้บริหารให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมที่สถานศึกษาจะดำเนินการและผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมอย่างไรในการดูแลบุตรหลานของตนให้ปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์ เช่น การสอดส่องดูแลบุตรหลาน การให้คำแนะนำที่ถูกต้องในวันประชุมผู้ปกครอง

3. การนำ (Leading) ได้แก่ ผู้บริหารเป็นต้นแบบการเป็นผู้นำด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การใช้แอปพลิเคชันส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน ผู้บริหารให้คำแนะนำในการดำเนินงานแก่คณะครูและบุคลากรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล สร้างเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ดำเนินงาน ส่งเสริมให้ครูทุกคนเป็นตัวอย่างที่ดี

แก่นักเรียน โดยการใช้สื่อออนไลน์นี้ให้เป็น และนำเทคนิคหรือประเด็นที่พบในโลกออนไลน์นำมาเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ ผู้บริหารและครูสามารถเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นเพื่อนคู่คิดให้แก่นักเรียน ได้จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความศรัทธา เชื่อใจและไว้วางใจในการเข้ามาขอคำปรึกษาต่าง ๆ อันจะเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการรู้ไม่เท่าทันโลกออนไลน์ของนักเรียน

4. การกำกับดูแล (Monitoring) ได้แก่ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล ไว้อย่างชัดเจน ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล โดยครูแต่ละคนสรุปประเด็นปัญหา หรือประเด็นที่น่าสนใจเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่อไป แนะนำให้ครูกำกับดูแลนักเรียนในเรื่องการใช้สื่อออนไลน์ของนักเรียน จัดเวทีให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่พบและให้ร่วมกันหาวิธีป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาจัดระบบการรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัล

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลตามขอบข่ายงานแนะแนวซึ่งได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านสังคมและส่วนตัว มีสิ่งที่ควรสร้างเสริมให้กับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร มี 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น สิ่งที่ต้องสร้างเสริม ได้แก่ การสื่อสารดิจิทัล การใช้เครื่องมือดิจิทัลในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ การค้าขายบนดิจิทัล มารยาทในการใช้งานดิจิทัล 2) ด้านการปกป้องและความปลอดภัย สิ่งที่ต้องสร้างเสริม ได้แก่ การรักษาความปลอดภัยในการใช้งานดิจิทัล รวมทั้งการรับมือกับภัยคุกคามทางโลกออนไลน์ การรักษาอัตลักษณ์ตนเองและข้อมูลส่วนบุคคล การมีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้งานดิจิทัล การปฏิบัติตนอย่างมีความรับผิดชอบตามสิทธิของตนเองและสิทธิของผู้อื่น และ 3) ด้านตนเอง สิ่งที่ต้องสร้างเสริม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะการคิดในขั้นสูง เช่น การคิดวิจารณ์ญาณ สังเคราะห์ตีความ ประเมิน การเข้าถึงดิจิทัลอย่างเสมอภาค และการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการบริหารการจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ความเหมาะสมและเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารการจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า

2.1 ด้านกระบวนการบริหารมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$) และมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

2.2 ด้านการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$)

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 กระบวนการบริหารการจัดการกิจกรรมแนะแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการกำกับดูแล (Monitoring) โดยรูปแบบที่พัฒนาได้ใช้กระบวนการบริหาร POLM (Daft, 2000) มาเป็นตัวนำในการบริหารงานแนะแนว จากการตรวจสอบรูปแบบความเหมาะสมและเป็นไปได้ พบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการกำกับดูแล โดยเฉพาะในด้านการจัดองค์การมีความเหมาะสมมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในการบริหารงานใด ๆ ก็

ตามหากผู้บริหารได้กำหนดผู้รับผิดชอบโดยสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงาน มอบหมายงานตามภาระงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละงานแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน มีการประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการเป็นอย่างดีแล้วงานต่าง ๆ ก็จะสามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการแนะแนวในสถานศึกษา ที่ นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2551, หน้า 281-282) กล่าวว่า การบริหารจัดการแนะแนวในสถานศึกษา นอกจากจะต้องมีการจัดระบบอย่างมีประสิทธิภาพแล้วจำเป็นต้องศึกษาหลักเกณฑ์เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการแนะแนวดังนี้ 1) ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและขอบข่ายของบริการแนะแนวอย่างดีโดยจะต้องเป็นผู้นำการดำเนินงานและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ กำลังบุคลากรและเวลาสำหรับจัดกิจกรรมและรับผิดชอบที่จะช่วยพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) ความมุ่งหมายและนโยบายของงานแนะแนวจะต้องสอดคล้องกับนโยบาย และปณิธานของสถานศึกษา 3) บุคลากรทุก ๆ ฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องตระหนักความสำคัญของบริการแนะแนวและบทบาทหน้าที่ของตนที่มีต่องานแนะแนว พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือตลอดเวลา ดังนั้นการริเริ่มโครงการแนะแนวจะต้องให้

บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานด้วย 4) บริการแนะแนวจะต้องจัดขึ้นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้ทุกคนและทุกระดับชั้น 5) บริการแนะแนวจะต้องสามารถเชื่อมโยงและให้การสนับสนุนงานบริการด้านอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) การคัดเลือกบุคลากรที่จะมาช่วยรับผิดชอบงานแนะแนวจะต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน 7) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่มาร่วมรับผิดชอบงานแนะแนวไว้ชัดเจน 8) แต่ละสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างสายการบริหารงานแนะแนวของตัวเองเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษา 9) มีการติดต่อประสานงานกับบุคลากรหน่วยงานและสถานศึกษาอื่น ๆ เพื่อขอความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนนิสิตนักศึกษาต่อไป 10) จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรนักเรียน นิสิตนักศึกษาในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกได้รู้จัก เข้าใจ และทราบความเคลื่อนไหวของงานบริการแนะแนว และสอดคล้องกับมาลีณี จุฑาประมา (2552, หน้า 138) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการบริหารคุณภาพงานแนะแนวเชิงระบบ ประกอบด้วย 1) การเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานแนะแนวเป็นการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียน เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กำหนดแผนการปฏิบัติงานแนะแนวและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานแนะแนว 2) การดำเนินงานแนะแนวตามแผนเป็นการชี้แจงวัตถุประสงค์ สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้กับบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแนะแนวดำเนินงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้รวมทั้งการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ 3) การตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานแนะแนวตามแผนปฏิบัติการ ควรมีการตรวจสอบ ทบทวนว่าสามารถดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ตลอดจนการบันทึกผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคที่พบจากการปฏิบัติงาน การนำผลการตรวจสอบและการทบทวนผลมาจัดระบบข้อมูล วิเคราะห์ สรุปรายงานผลและประชาสัมพันธ์ 4) การปรับปรุงและพัฒนา เป็นการนำผลการประเมินไป

ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมแนะแนวและการบริการแนะแนว

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ควร สร้างเสริมให้กับนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น 2) ด้านการปกป้องและความปลอดภัย และ 3) ด้านตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับเศกสรร สกนธวัฒน์ (2560, หน้า 262-270) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล พบว่า กรอบแนวคิดในการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ มีความเคารพตนเองและผู้อื่นในโลกดิจิทัล ใช้งานดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและปลอดภัย และสร้างนวัตกรรมดิจิทัล และกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ตามแนวคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองดิจิทัล มี 3 กลยุทธ์หลัก คือ 1) ปรับปรุงการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีการใช้งานดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบและปลอดภัย 2) เพิ่มขีดความสามารถในการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนในการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล 3) ยกระดับการบริหารเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความเคารพต่อตนเองและผู้อื่นในโลกดิจิทัล และสอดคล้องกับ (Sabella et al., 2010, p.609-617) ศึกษาระดับความสามารถในการรับรู้ถึงความสำคัญของความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการแนะแนว พบว่าความสามารถในการใช้เทคโนโลยีทางด้านการบริหารจัดการข้อมูล (Data Management) และมาตรฐานทางจริยธรรม (Ethical Standards) ถูกจัดอันดับอยู่ในระดับสำคัญที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาอบรมครูเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับแนวทางการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลให้กับนักเรียน และวางแผนกำหนดแนวทางการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะในวิชาแนะแนว

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร นำรูปแบบการบริหารการจัดกิจกรรม และแนวเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดิจิทัลไปเป็น แนวทางในการกำหนดนโยบายเรื่องการเสริมสร้าง ความเป็นพลเมืองดิจิทัลได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับโรงเรียน ในสังกัดอื่น ๆ เช่น สำนักงานการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับ สถานศึกษานั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. จาก <http://www.mict.go.th>
- นรินทร์ จุลทรัพย์. (2551). *การแนะแนวเบื้องต้น*. สงขลา: นำสินโฆษณา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พีระ จิโรโสภณ; และคณะ. (2559). *ความรู้เท่าทันการสื่อสารยุคดิจิทัลกับบทบาทในการกำหนดแนวทางการปฏิรูปการสื่อสารในสังคมไทย*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- มาลีณี จุโฑปะมา. (2552). *จิตวิทยาการแนะแนว*. บุรีรัมย์: เรวัตการพิมพ์.
- เศกสรร สกนธวัฒน์. (2560). *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนในเครือเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทยตามแนวความคิดการเสริมสร้างนักเรียนให้มี ความเป็นพลเมืองดิจิทัล*. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. (2562). *8 ทักษะจำเป็น เพื่อก้าวสู่ “ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital Citizenship) & คนของศตวรรษที่ 21 อย่าง ภาคภูมิใจ”* จาก <http://www.salika.co/2019/04/03/8-skills-for-digital-citizenship/>

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2558). *แนวทางการจัดกิจกรรมทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานหลักสูตรและวิธีสอน สำนักงาน ยุทธศาสตร์การศึกษา.

_____ (2561). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2560- 2563) ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: วินไฟน์เดีย.

สำนักข่าวอิสรา. (2562). *10 สถานการณ์เด็กไทยกับ สื่อออนไลน์เสี่ยงติดเกม เป็นเหยื่อกลั่นแกล้ง นัด พบและสื่อลามกอนาจาร*. จาก <http://www.isranews.org/>

Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials in Education*. New Jersey: Prentice-Hall.

Daft, Richard L. (2000). *Management*. New York: Dryden Press.

Sabella, R. A., Poynton, T. A., & Isaacs, M. L. (2010). School counselors perceived importance of counseling technology competencies. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 609-617.